

Կուտինայի հայկական հախճապակու արվեստը
Armenian Ceramic Art of Kütahya

Յուրաքանչյուր մեզին

Երևան Yerevan
2016

Այս պատկերագիրը ուղեկցում է «Կուտինայի հայկական հախճապակու արվեստը» ցուցադրությունը, որը 2016 թվականի սեպտեմբերի 20-ից դեկտեմբերի 20-ը ներկայացված է Կոմիտասի թանգարան-ինստիտուտում: Հախճապակե նմուշները, որոնք ցուցադրված են թանգարանում և ներկայացված այս պատկերագրում, փոխառնված են Հայաստանի երկու պետական թանգարանների հավաքածուներից (Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնից և Սարգարապատի հերոսամարտի հուշահամալիր, Հայոց ազգագրության և ազատագրական պայքարի պատմության ազգային թանգարանից) և երկու մասնավոր հավաքածուներից (Գարագաշեան և Մինասեան ընտանիքների): Վերոնշյալ նմուշները կազմում են Կուտինայի հայկական հախճապակու արվեստի ամբողջ պատմության մի փոքրիկ պատմառիկը:

Ցուցադրության աշխատակազմ

Գիտական խմբագիր՝ **Տիգրան Գույումճեան**
Գիտական խորհրդատու՝ **Մարինե Հարոյան**
Համադրող՝ **Նայիրի Խաչատուրեան**
Ձևավորողներ՝ **Սարհատ Պետրոսյան, Նանե Թումանյան**
Լուսանկարիչ՝ **Գևորգ Պերկուպերկյան**
Հայերեն տեքստի սրբագրիչ՝ **Կարինե Ռաֆայելյան**
Անգլերեն տեքստի սրբագրիչ՝ **Վլադիմիր Տեր-Ղազարյան**

Պատկերագրի աշխատակազմ

Խմբագիր՝ **Նայիրի Խաչատուրեան**
Ձևավորող՝ **Նանե Թումանյան**
Լուսանկարիչ՝ **Գևորգ Պերկուպերկյան**
Արևելահայերեն տեքստերի սրբագրիչ՝ **Կարինե Ռաֆայելյան**
Արևմտահայերեն տեքստերի սրբագրիչ՝ **Անի Բրդույեան-Ղազարեան**
Անգլերեն տեքստերի սրբագրիչ՝ **Վլադիմիր Տեր-Ղազարյան**

Ցուցադրության և պատկերագրի պատրաստման համար հատուկ շնորհակալություն՝ Տեր Ասողիկ քահանա Կարապետյանին և Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի թանգարանի աշխատակիցներին, Կարեն Արիստակեսյանին և Սարգարապատի հերոսամարտի հուշահամալիր, Հայոց ազգագրության և ազատագրական պայքարի պատմության ազգային թանգարանի աշխատակիցներին, Սուզան Բաբեյին, Հրայր Բազե Խաչերեանին, Նուպար և Մելինե Գարագաշեաններին, Տիգրան Գույումճեանին, Էմմա Հարությունյանին, Սաթո Մուղալեանին, Միհրան Մինասեանին, Նիրիթ Շալեֆ Խարֆային, Լոր Սուսթիելին, Նշան Պալեանին, Կարազդատ Փանոյանին, Ջոն Քարսվելին, Կարո Քիրքմանին, Յուլանդա Քրոյին:

Հրատարակվել է Փյունիկ բարեգործական հիմնադրամի աջակցությամբ:

Տպագրված է Printinfo տպարանում
ISBN 978-9939-9134-1-4
© Կոմիտասի թանգարան-ինստիտուտ, 2016

Շապիկի լուսանկար՝
Կոնաձև անոթ
Կուտինա (Քյոթահիա), 1778թ.
Հախճապակի, ջնարակ, արծաթ
Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածին N 4/1

This catalogue accompanies the exhibition *The Armenian Ceramic Art of Kütahya*, held at Komitas Museum-Institute from September 20th to December 20th, 2016. The pottery, presented in the exhibition and in this catalogue came from collections of two public museums of Armenia (Mother See of Holy Etchmiadzin and Memorial Complex of Sardarapat Battle. The National Museum of Armenian Ethnography and History of Liberation Struggle in the Armavir region) and private collections of two families (Karakashian and Minassian). These exhibits represent a small fragment of the history of the Armenian ceramic art of Kütahya.

Exhibition team

Scientific editor: **Dickran Kouymjian**

Scientific adviser: **Marine Haroyan**

Curator: **Nairi Khatchadourian**

Designers: **Sarhat Petrosyan, Nané Toumanian**

Photographer: **Gevorg Perkuperkyan**

Armenian text proofreader: **Karine Rafaelian**

English text proofreader: **Vladimir Ter-Ghazaryan**

Catalogue team

Editor: Nairi Khatchadourian

Designer: Nané Toumanian

Photographer: Gevorg Perkuperkyan

Eastern-Armenian text proofreader: Karine Rafaelian

Western-Armenian text proofreader: Ani Prtoian Ghazarian

English text proofreader: Vladimir Ter-Ghazaryan

Special thanks for the exhibition and catalogue preparation to: Father Ter Asoghik Karapetian and the staff of the Mother See of Holy Etchmiadzin museum, Karen Aristakesian and the staff of the Memorial Complex of Sardarapat Battle. National Museum of Armenian Ethnography and History of the Liberation Struggle, Suzanne Babey, Neshan Balian, John Carswell, Yolande Crowe, Emma Harutyunyan, Nubar and Meline Karakashian, Hrair Hawk Khatcherian, Dickran Kouymjian, Garo Kürkman, Mihran Minassian, Sato Moughalian, Varazdat Panoyan, Nirit Shaleh-Kharfa, Laure Soustiel.

Published with the support of Pyunik Charitable foundation

Printed in Printinfo

ISBN 978-9939-9134-1-4

© Komitas Museum-Institute, 2016

Cover photo:

Conical vessel

Kütahya, 1778

Faience, glaze, silver

Mother See of Holy Etchmiadzin N 4/1

Contents Բովանդակություն

Preface **Ներածական**

Article series **Հոդվածաշար**

MACLER, Frédéric, « L'Arménie au Musée céramique de Sèvres », In *Revue des Études Arméniennes*, I, p. 433-437, Paris, 1920-1921

ՔԻՐՏԵԱՆ, Յարութին. «Կուտինահայ յախճապակիները», *Գեղունի*, էջ 25-30, Վենետիկ, 1947

ՍԱԳՋԵԱՆ, Արմենակ. «Քեթթահիայի յախճապակիներու հարցը», *Բազմավեպ*, հտ. ԴԳ, 4-5, էջ 142-150, Վենետիկ, 1935

SOUSTIEL. Laure, « Kütahya-Jérusalem. Pérégrinations de trois carreaux arméniens », In *Revue de Sèvres* (Revue de la Société des Amis du Musée National de Céramique), n°18, p. 57-67, Sèvres, 2009

CROWE, Yolande. *Kütahya ceramics and international Armenian trade networks*, V&A Online Journal, Issue No. 3, London, Spring 2011

KOUYMJIAN, Dickran, « Armenian Potters of Kutahia », In Richard G. Hovannisian, ed., *Armenian Communities of Asia Minor*. Costa Mesa, 2014

MOUGHALIAN, Sato. *From Kütahya to Al-Quds: David Ohannessian and the Birth of the Armenian Ceramics Trade in Jerusalem*, In <http://www.stambouline.com/>, December 2015

BABEY, Suzanne. « La céramique de Kütahya, innovation et marché cosmopolite », 2016 (Komitas Museum-Institute exhibition catalogue).

Catalogue of
pottery exhibited

**Ցուցադրված հախճապակու
նմուշներ**

Family narratives:
Kütahya-Jerusalem

**Ընտանեկան պատումներ.
Կուտինա-Երուսաղեմ**

Selected bibliography

Հատընտիր գրականություն